

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE FACTORS AFFECTING DEVELOPMENT FOR THE QUALITY
LIFE OF THE DISABLED IN KOMPANGSOA SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUEANG DISTRICT
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พรทิพย์ แทนทอง

Porntip tanthong

เดชชาติ ตรัทรัพย์

Detchat Treesap

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

ประเวศ อินทองปาน

Praves Intongpan

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University, Thailand

E-mail: noi_porntip@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ 2) เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และ 3) หาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ เป็นใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มคนพิการที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อยู่ในวัยทำงานมีอายุระหว่าง 25 - 50 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 183 คน วิเคราะห์ค่าสถิติ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ F - test นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านจิตใจ 1.2) ด้านสุขภาพทางกาย 1.3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 1.4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 2) เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีความแตกต่างกันตามเพศ อายุ ลักษณะความพิการ และอาชีพต่างกัน และในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

* Received 3 February 2019; Revised 3 March 2019; Accepted 10 April 2019

ไม่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ 3.1) ควรให้บริการโดยให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพที่บ้านตามสิทธิขั้นพื้นฐาน 3.2) ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ได้รับรู้รับทราบอย่างทั่วถึง 3.3) ควรส่งเสริมอาชีพหลัก อาชีพเสริมให้กับคนพิการ 3.4) ควรช่วยเหลือเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการดำรงชีวิตให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอและมีคุณภาพ และ 3.5) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ดูแลคนพิการหรืออาสาสมัครที่มีอยู่ให้มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลคนพิการ

คำสำคัญ: ปัจจัย, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, คนพิการ

Abstract

The purposes of this study were as follows: 1) to study of life quality development of disables 2) to compare on life quality development of disables and 3) to study suggestions and ways to improve the quality of life of the disabled. The study was quantitative research by specific sampling questionnaire from the group sample of disables who working age between 25 - 50 year-olds and living at Kampangsoa sub district administrative organization, Mueang district, Nakhon Si Thammarat province more than 10 years with the total 183 persons. Data were analyzed using (Krejcie and Morgan formula), statistic, percentage, average, standard deviation, t - test and F - test for presenting descriptive information in an overview. The findings were as follows: 1) The life quality development of disables found overall is at a medium level so divided into 4 parts such as 1.1) mind 1.2) health 1.3) environment and 1.4) social relationship 2) The comparative results on life quality development of disables that have different life in terms of gender, age, disable type and occupation so the life quality of disables are the same. And is associated with a statisticant significant level .001. 3) The study suggests about the life quality development of disables 3.1) there should have more service providing at home according to basic right of disables. 3.2) There should promote information into public relations that will useful for disabled. 3.3) There should support full time and part time job to disables in community 3.4) There should help disables to rehabilitation for living quality with basic need and 3.5) there should training skill for the staff or volunteer to take care the disables.

Keywords: Factors, Development for Life Quality, Disabilities

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นปัจจัยหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกระดับ ประเทศชาติใดมีมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถือว่าประเทศนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาและประสบผลสำเร็จ คนพิการจึงนับเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของสังคมที่กำลังเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของตนมาพัฒนาชุมชน สังคม และดำเนินชีวิตร่วมอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข (เฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2548) ซึ่งการช่วยเหลือคนพิการให้สามารถอยู่ได้ในสังคมถือเป็นหน้าที่ของทุกคน ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานไว้เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า “งานช่วยเหลือคนพิการนี้ ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าผู้พิการไม่ได้อยากจะเป็นผู้พิการ และอยากช่วยเหลือตนเอง ถ้าเราไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไร เพื่อชีวิตและเศรษฐกิจของครอบครัว จะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัวหนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้นนโยบายที่จะทำก็คือ ช่วยเขาให้ช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อจะทำให้เขาสามารถเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” (สุจินต์ สว่างศรี, 2550) กับปญญาคนพิการไทย พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้คนพิการควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพัฒนาตนเองได้โดยให้การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ความเป็นมนุษย์ และความเป็นพลเมืองไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน สังคม และรัฐในทุก ๆ ด้าน จากข้อมูลการจดทะเบียนคนพิการของตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 155 คน จากจำนวนคนพิการทั้งสิ้น 350 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2559)

จากภาพรวมของประเทศที่พบความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวมากที่สุด ซึ่งคนพิการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการรับบริการทางการแพทย์หรือฟื้นฟูสมรรถภาพเฉพาะด้าน และวิธีการรักษาต่าง ๆ ทางด้านการแพทย์ที่ไม่ใช่ยา แต่เป็นอุปกรณ์เสริมที่สามารถใช้ดำเนินชีวิตประจำวันได้สำหรับคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่เกิดข้อจำกัดและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รถเข็น แขน ขา เทียม ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน และไม้เท้าขาว สุนัขนำทาง สำหรับคนพิการทางเห็น รวมไปถึงสังคมไม่เปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงถึงความสามารถเพราะไม่มีสถานประกอบการใดจ้างคนพิการเข้าไปทำงาน จากสภาพการณ์ของคนพิการดังกล่าวข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการบริหารกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจ เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีข้อมูลประชากรของชุมชน และ

เป็นผู้รู้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนื่องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจอิสระในการกำหนดทิศทางการวางแผนการตัดสินใจในการที่สนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีกฎหมายและอำนาจของข้อบัญญัติตำบล โดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งคนพิการ เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ประกอบกับการมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ทำให้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือทำงานได้อย่างบุคคลทั่วไป ทำให้ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่งผลต่อสภาพจิตใจเกิดความเบื่อหน่าย อับอาย เครียด ที่กลายเป็นคนไม่กล้าแสดงออก และแสดงความสามารถให้สังคมได้รับรู้ จากปัญหาที่กล่าวนี้ถือว่าเป็นวิกฤติเฉียบที่ถูกสังคมมองผ่านทำให้คนพิการเหล่านี้สูญเสียโอกาสสร้างคุณค่าให้กับตัวเองและสังคม (สุจินต์ สว่างศรี, 2550) ในด้านคุณภาพชีวิต เป็นรู้สึกของคนพิการที่มีความต้องการ ความพึงพอใจในชีวิต เกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของคนพิการ

จากเหตุผลดังกล่าว การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการจะต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ครอบคลุมความจำเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ และการยกระดับชีวิตในด้านอื่น ๆ ในการวัดระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิต ครอบคลุมความจำเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ เช่น ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านสังคมให้มีความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยได้มีทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสนใจศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ครอบคลุมความจำเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามข้อมูลทั่วไปที่แตกต่างกัน
- 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ประชากร (Population) คือ คนพิการที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 350 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประกอบด้วย คนพิการที่อาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่อยู่ในวัยทำงานมีอายุระหว่าง 25-50 ปี และพักอาศัยในพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 183 คน จากการใช้สูตรคำนวณของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

1.3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.51 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพนำไปใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) ศึกษาปัจจัยและเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ระยะที่ 2 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และระยะที่ 3 แนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ F - test และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน ร้อยละ 56.80 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน ร้อยละ 33.90 มีลักษณะความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 76 คน ร้อยละ 41.50 มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 95 คน ร้อยละ 51.90 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 82 คน ร้อยละ 44.80) และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 8,000 บาท จำนวน 110 คน ร้อยละ 60.10 จากการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 17.93, S.D. = 2.22) ได้แก่ ความรู้สึกพอใจ การมีสมาธิในการทำงาน การยอมรับรูปร่างหน้าตาตนเอง ความรู้สึกกังวล และความรู้สึกชีวิตมีค่า 2) ด้านสุขภาพทางกาย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 17.71, S.D. = 4.57) ได้แก่ การเจ็บป่วย การมีกำลังพอ ความพอใจในการนอนหลับ การรักษาพยาบาล ความพอใจกับความสามารถในการทำงาน และความสามารถในการเดินทางด้วยตนเอง 3) ด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 23.15, S.D. = 2.95) ได้แก่ ความมั่นคงในชีวิต ความพอใจกับที่อยู่อาศัย การมีเงินใช้จ่าย และความพอใจในการใช้บริการสาธารณสุข และ 4) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 9.22, S.D. = 1.44) ได้แก่ ความพอใจกับการผูกมิตร ความพอใจกับการช่วยเหลือ และความพอใจในชีวิตทางเพศ

การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบว่า หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้ความสำคัญในทุกด้าน เช่น การรับรู้การมีโรคประจำตัว การมีอาชีพการมีผู้ดูแล ความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ และการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนพิการนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานของรัฐในการให้ความช่วยเหลือและความต้องการของคนพิการ จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F=7.760$, $p < .001$) มีรายละเอียด ดังนี้

1. คนพิการที่มีเพศต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
2. คนพิการที่มีอายุต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
3. คนพิการที่มีลักษณะความพิการต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม

ไม่แตกต่าง

4. คนพิการที่มีอาชีพต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

5. คนพิการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม แตกต่างกัน

6. คนพิการที่มีรายได้ต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม แตกต่างกัน

จากการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบว่า ควรให้มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มี 5 ข้อ ได้แก่ 1) ควรให้บริการ/ออกไปให้บริการ/นำเจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพคนพิการถึงที่บ้านตามสิทธิขั้นพื้นฐาน คนพิการ เช่น โรงพยาบาล อนามัย กลุ่ม อ.ส.ม. เป็นต้น 2) ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่คนพิการได้รับรู้รับทราบอย่างทั่วถึง เช่น ประชุม ประจำเดือน ตั้งกลุ่มโซเชียล (Line, Facebook) 3) ควรส่งเสริมอาชีพหลักอาชีพเสริมให้กับคน พิการในชุมชน เช่น ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น 4) ควร ช่วยเหลือเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการดำรงชีวิตให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ และมีคุณภาพ เช่น การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จัดตั้งชมรมคนพิการ และ 5) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ดูแลคนพิการหรืออาสาสมัครที่มีอยู่ให้มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลคนพิการ เช่น การใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับคนพิการแต่ละประเภท

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบประเด็นสำคัญ สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการโดย รวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านสุขภาพทางกาย 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากความพิการทางร่างกาย ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจและทำให้สัมพันธ์ทางสังคมได้รับผลกระทบไปด้วย ส่วนคุณภาพ ชีวิตด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับไม่ดี อาจเนื่องมาจากความพิการทางร่างกายและ ความด้อยโอกาสทางการศึกษา ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการมีงานทำ ส่งผลให้มีรายได้ที่ไม่แน่นอน จึงจำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากครอบครัว ญาติ และองค์กรการกุศลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น ธีรรัตน์ นงค์ทอง และพิมพ์ ขจรธรรม กล่าวว่า คนพิการรุนแรงทางร่างกายและการ เคลื่อนไหว มีคุณภาพชีวิตทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีคะแนนเฉลี่ย ในภาพรวม 86.9 คะแนน (SD=17.9) ด้านสุขภาพกาย 22.1 คะแนน (SD= 5.3) ด้านจิตใจ

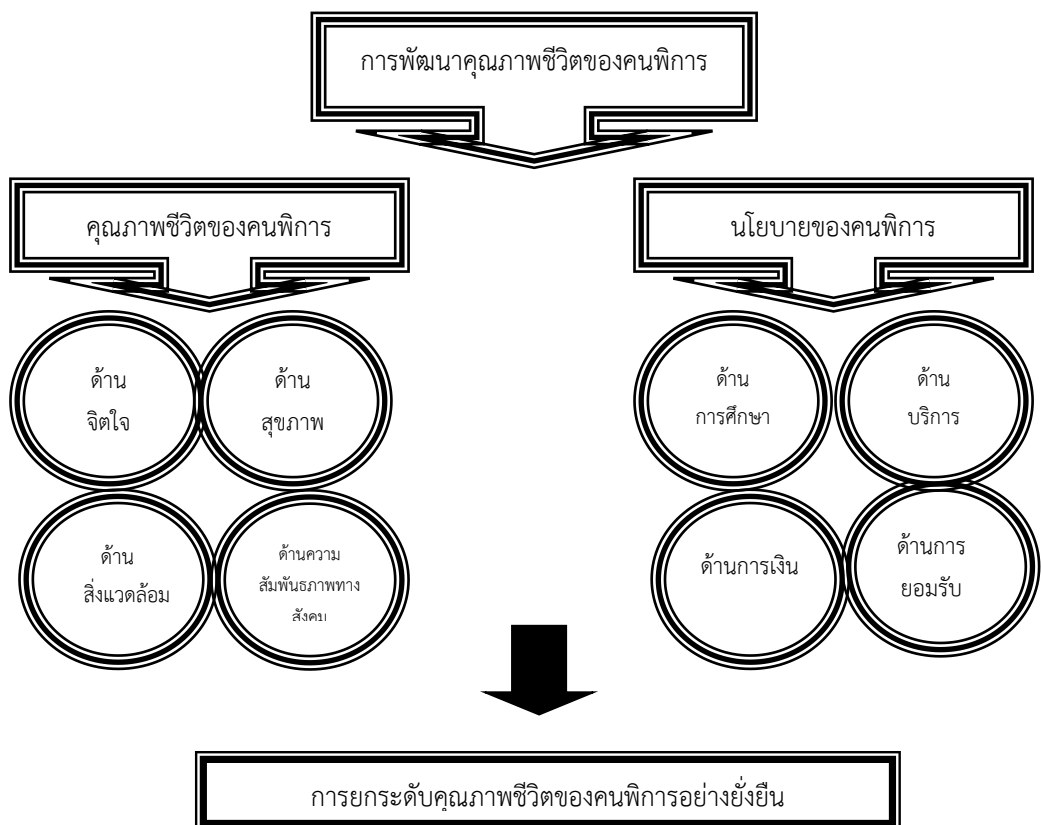
20.7 คะแนน (SD=5.6) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 11.4 คะแนน (SD =3.1) และด้านสิ่งแวดล้อม 28.1 คะแนน (SD =5.4) ซึ่งคุณภาพชีวิต คือ การรับรู้ของแต่ละบุคคลต่อสถานะในชีวิตของตน ภายใต้บริบทของวัฒนธรรมและความหมายของระบบในสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ และสัมพันธ์กับเป้าหมาย ความคาดหวัง มาตรฐานของสังคม และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ธิดารัตน์ นงค์ทอง และพิมพ์ ขจรธรรม, 2560)

ด้านการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ในด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนพิการนั้น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F=7.760$, $p < .001$) มีความแตกต่างกัน ตามเพศ อายุ ลักษณะความพิการ และอาชีพต่างกัน และในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไม่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับศศิรินทร์ วาสิน ที่กล่าวว่า ในด้านการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวน้อย การบริการที่ได้รับจากภาครัฐ ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอาชีพและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ภาศิ เครือข่ายอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตคนพิการทางด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี ภาศิ เครือข่ายคนพิการ มีอิทธิพลทางบวกกับคุณภาพชีวิตคนพิการมากที่สุด รองลงมา คือ การบริการที่ได้รับจากภาครัฐ การเห็นคุณค่าในตนเอง เพศ และสัมพันธภาพในครอบครัวตามลำดับ ส่วนอายุ และสถานภาพสมรส มีอิทธิพลทางลบกับคุณภาพชีวิตคนพิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สรุปได้ว่า ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาพิการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคนพิการ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ศศิรินทร์ วาสิน, 2556)

ด้านข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ควรให้มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เช่น การให้บริการตรวจสอบสุขภาพ การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมอาชีพ การช่วยเหลือด้านปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอและมีคุณภาพ และ การให้อบรมเจ้าหน้าที่ในการทำหน้าที่ดูแลคนพิการอย่างความชำนาญในการดูแลคนพิการ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการควรให้ความสำคัญทั้งการสุขภาพกายและสุขภาพใจเห็นด้วยกับ วิชชุดรณ ทินนบุตรา ที่กล่าวถึงข้อบกพร่องของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการที่ใช้รถเข็นในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ 1) สถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตและร้านสะดวกซื้อ สถานที่ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการที่ใช้รถเข็นมากเท่าที่ควร 2) พื้นถนนทางเดินเท้าที่มีความต่างระดับกันและไม่เรียบทำให้เป็นอุปสรรคต่อรถเข็นคนพิการที่จะเดินทาง โดยคนพิการที่ใช้รถเข็นต้องใช้เข็นบนพื้นถนนร่วมกับรถยนต์เพื่อความสะดวก คนพิการที่ใช้รถเข็นไม่สามารถใช้บริการสะพานลอยข้ามถนนได้ 3) การใช้บริการของรถโดยสารประจำทางนั้น

เป็นเรื่องที่ยากมากสำหรับคนพิการที่ใช้รถเข็น เพราะระดับของทางเท้าที่ป้ายรถประจำทางกับบันไดขึ้นลงของตัวรถประจำทางที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรถเข็นคนพิการ 4) อาคารเรียนทางเดินเท้า ถนนทางเข้าสถานที่ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการที่ใช้รถเข็นมากพอ 5) ถนนของมหาวิทยาลัยมีเกาะกลางที่เป็นทางลาดสำหรับรถเข็นคนพิการเป็นทางเดินเท้าที่มีระดับสูงกว่าถนน คนพิการไม่สามารถขึ้นไปใช้ทางเท้าเหมือนคนปกติได้ 6) สถานที่ต่าง ๆ ในบางมหาวิทยาลัยได้ออกแบบมาสำหรับให้คนพิการที่ใช้รถเข็นใช้บริการแต่ทางก็ไม่เรียบและเสมอกันทั้งหมดสร้างความลำบากให้คนพิการที่ใช้รถเข็น 7) ในการเดินทางด้วยขนส่งสาธารณะ เช่น รถไฟฟ้าบางสถานี (สถานีย่อย) ยังไม่มีลิฟต์สำหรับคนพิการที่จะขึ้นไปขึ้น 2 เพื่อขึ้นรถไฟฟ้า และ 8) สถานที่ราชการส่วนมากยังไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการใช้บริการของคนพิการที่ใช้รถเข็น (วิชูพรรณ ทินนบุตรา, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แบบจำลองความพิการอย่างยั่งยืน
Sustainable disability model

จากข้อค้นพบในงานวิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้ การยกระดับคุณภาพชีวิตของ คนพิการอย่างยั่งยืน หรือเรียกว่า “Sustainable Disability Model” เป็นการนำปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านร่างกาย ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่ พิการ ระดับความพิการ และภาวะสุขภาพทางกาย 2) ปัจจัยด้านจิตใจ ได้แก่ การรับรู้ ภาพลักษณ์ และรูปร่างของตนกับการเห็นคุณค่าในตนเอง 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้ชีวิต กับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการ และ 4) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และการสนับสนุน ทางสังคม ในด้านนโยบายที่ภาครัฐควรส่งเสริม เช่น การศึกษา การเข้าถึงบริการต่าง ๆ ด้านการเงิน และด้านการยอมรับ ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตคน พิการโดยได้รับการสนับสนุนดูแลในทุกด้านให้เกิดการรับรู้ภาพลักษณ์และรูปร่างของตน และ การเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงสวัสดิการด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและเหมาะสม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า ด้านคุณภาพชีวิต ของคนพิการฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านสุขภาพทางกาย 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความสัมพันธ์ภาพทางสังคม ด้านการ เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ มีความแตกต่างกัน ตามเพศ อายุ ลักษณะความ พิการ และอาชีพต่างกัน และในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไม่แตกต่างกัน และในด้าน ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ได้แก่ 1) ควรให้บริการ/ออกไป ให้บริการ/นำเจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพคนพิการถึงที่บ้านตามสิทธิขั้นพื้นฐานคนพิการ 2) ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่คนพิการได้รับรู้รับทราบ อย่างทั่วถึง 3) ควรส่งเสริมอาชีพหลักอาชีพเสริมให้กับคนพิการในชุมชน 4) ควรช่วยเหลือ เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการดำรงชีวิตให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่เพียงพอและมี คุณภาพ และ 5) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ดูแลคนพิการหรืออาสาสมัครที่มีอยู่ให้มี ความรู้ ความชำนาญในการดูแลคนพิการ ในด้านการอภิปรายผลสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของคนพิการ การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ และข้อเสนอแนะและ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบบางงานวิจัยที่สามารถ เปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า เพื่อให้คนพิการมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นควรมีการจัดบริการให้มีความสอดคล้องระหว่าง ความต้องการกับความ เป็นจริงของคนพิการแต่ละบุคคล เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตใจ อาชีพ และอุปกรณ์ที่เอื้อต่อคน พิการ เพื่อช่วยให้คนพิการสามารถปรับตัว ทศนคติ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน

ชีวิต มีอาชีพที่เหมาะสมสร้างรายได้เลี้ยงตนเองได้ รวมถึง การจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาวิจัยในประเด็นของการพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พิการ และ 2) ควรวิจัยในประเด็นกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความพิการที่มีอยู่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดารัตน์ นงค์ทอง และพิมพ์ ขจรธรรม. (2560). การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนพิการรุนแรงทางร่างกายและการเคลื่อนไหว. วารสารพัฒนาสังคม, 19(2), 113-131.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- วิชูพรรณ ทินนบุตรา. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ไร้ถิ่นในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 26(1), 207-232.
- ศศินันท์ วาสิน. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดนนทบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 7(2), 83-96.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2559). ข้อมูลคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเขา.
- สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2558). ข้อมูลประชากรคนพิการ. เรียกใช้เมื่อ 25 มิถุนายน 2559 จาก http://nksitham.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=397:mindmap-older&catid=100:2012-01-09-07-04-24
- สุจินต์ สว่างศรี. (2550). การส่งเสริมอาชีพคนพิการทางสติปัญญาของโรงเรียนลพบุรีปัญญาคุณกุล จังหวัดลพบุรี. ใน โครงการวิจัยตามแผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3). 607-610.

Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.